

VAN EVERDINGENSTRAAT 10

Algemeen

Van Everdingenstraat 10 en Van Everdingenstraat 12 vormen tezamen een dubbelherenhuis. Het gaat om twee huizen van twee bouwlagen, elk onder een eigen dak. De panden zijn opgetrokken in een rustige, late jugendstil. De beide huizen werden ontworpen door de Alkmaarse architect C. Ooms (Krommenie 1868-Wijk aan Zee 1948) in opdracht van J. Koster.

Het ontwerpblad dateert van februari 1907, de bouwvergunning werd op 13 juni 1907 verleend. Blauwdruk van het ontwerpblad en bouwvergunning bevinden zich in het Bouw- en Woningtoezichtarchief van de gemeente Alkmaar.

Ontwerper

De ontwerper van de panden, C. Ooms (hij signeerde zijn tekeningen met C.J. Ooms), was destijds een bekende architect in Alkmaar. In veel van zijn bouwwerken ziet men een voorkeur voor tamelijk drukke, levendig versierde voorgevels. Aanvankelijk werkte hij in diverse neostijlen, zoals de neorenaissance en de neogotiek. Omstreeks 1903 werd Ooms een van de belangrijkste jugendstil architecten van Alkmaar. Overigens ontwierp hij naast jugendstil panden ook regelmatig panden in een mengstijl waarin traditionalistische kenmerken overheersen, maar waarin enkele jugendstil kenmerken zijn opgenomen. Veel van zijn werken werden voorzien van tegels met kleurige motieven.

Ooms heeft diverse panden in het Emmakwartier ontworpen. Van hem zijn onder meer de villa Kennemerstraatweg 107 (1903) en de huizen Emmastraat 99 en 101 (1907) en 38 (1913). Voorts ontwierp hij in deze jaren het merendeel der huizen langs de Van Everdingenstraat. Ooms is bovendien de architect van de huizen Steynstraat 21 en 23 (1910) en van de Nieuw-Apostolische kerk aan de Toussaintstraat (1911).

Beschrijving

Indeling

De ontwerptekening van de huizen Van Everdingenstraat 10 en 12 laat een indeling zien van een destijds gangbaar type. Aan de ene kant ligt de gang met aan het einde een smalle keuken met daarachter een portaal waaraan een kast en een privaat werden gesitueerd.

Aan de andere zijde liggen twee kamers-en-suite met schuifdeuren. Op de verdieping zijn boven de gang en keuken twee kleine kamers gepland, aan de andere zijde twee grote.

Aan de achterzijde hebben de huizen op de begane grond een serre met recht daarboven, op de verdieping, een balkon.

Gevels

Veel huizen in de Van Everdingenstraat hebben een voorgevel waarvan een gedeelte iets risaleert (risalieren = naar voren springen). Ook bij Van Everdingenstraat 10 en 12 is dat het geval. De risaliet bevindt zich terzijde van de voordeur en loopt over de gehele

hoogte van begane grond en verdieping door.

De voorgevels van Van Everdingenstraat 10 en 12 zijn opgetrokken uit rode baksteen, gemetseld in kruisverband. De plinten zijn echter gemetseld van paarse baksteen. Voor diverse versieringen is gladde oranje en gele steen toegepast. Zo zijn er ter hoogte van de vensterdorpels banden gemetseld, bestaande uit helder oranje steen. Hierin zijn gele stenen opgenomen. In de vensterbekroningen werd eveneens gele steen toegepast.

De voordeur, bekroond door een bovenlicht, bevindt zich bij beide huizen rechts in de gevel. Bij Van Everdingenstraat 10 is de originele jugendstil voordeur behouden gebleven, met zijn karakteristieke indeling in rechthoekige vakken van verschillende vorm en van verschillend formaat. Zo ziet men in het midden een smal paneel van geel kathedraalglas, voorzien van ijzeren sierrooster. Dit rechthoekige glaspaneel wordt geflankeerd door twee nog smallere houten panelen, met een schuine onderzijde. Boven dit drietal panelen zijn drie kleine glaspaneeltjes. Ook hier ziet men geel kathedraalglas toegepast.

Bij Van Everdingenstraat 12 is de originele voordeur verdwenen.

Het bovenlicht boven de voordeur wordt door twee verticale roeden in drieën gedeeld. Bij nummer 10 is het oorspronkelijke gele kathedraalglas bewaard. Bij nummer 12 is nieuw geel glas toegepast.

Het geheel wordt bekroond door een forse gemetselde boog, voorzien van drie "blokken" die zijn samengesteld uit gele steen. Het verdiepte veld onder de boog is gevuld met siermetselwerk in rode baksteen en gladde gele steen.

Boven de entree bevindt zich een raam, voorzien van bovenlicht. Dit wordt bekroond door een strek waarin drie "blokken" zijn opgenomen, samengesteld uit gladde gele steen.

De risaliet naast de voordeur bevat op de begane grond een driezijdige erker. Dergelijke driezijdige erkers komen in de Van Everdingenstraat bij diverse huizen voor. De erker bevat drie ramen, een breed middenraam en smalle zijramen. Alle drie de ramen zijn voorzien van bovenlichten met verticale roeden. Bij Van Everdingenstraat 10 is het oorspronkelijke gele kathedraalglas bewaard.

De erker is voorzien van een balkon. De ontwerptekening doet vermoeden dat er oorspronkelijk sprake was van een houten hek met hoekspijlen die hoger waren opgetrokken dan de horizontale liggers. Thans is er sprake van een metalen hek met cirkels in de bovenrand, vergelijkbaar met het balkonhek van Van Everdingenstraat 6.

Een dubbele deur met glaspanelen geeft toegang tot dit balkon. Deze balkondeur wordt geflankeerd door twee smalle ramen. Zowel de balkondeur als de smalle ramen zijn voorzien van een bovenlicht. De bovenlichten worden bekroond door een flauwe gemetselde boog, waarin drie "blokken" opgenomen van gladde gele steen. De verdiepte velden onder deze bogen zijn gevuld met siermetselwerk in rode baksteen en gladde gele en oranje steen.

De voorgevel wordt afgesloten door een lijst. Het risalerende deel wordt beëindigd door een puntgevel.

De lijst bestaat uit een geprofileerde, uitstekende houten lijst die fungeert als gootlijst. Deze lijst wordt gedragen door slanke, geprofileerde houten consoles.

De risaliet wordt beëindigd door een bakstenen puntgevel. Hierin is een klein zoldervenster aangebracht.

De schuine zijden van de puntgevel zijn voorzien van een eenvoudige houten afdekking die iets naar voren springt. In de top is sprake van een sierlijke houten vulling, die iets afwijkt van het oorspronkelijke ontwerp. Zo werd de rechte onder-afsluiting vervangen door een gebogen afsluiting. Het geheel werd eertijds bekroond door een hoog opgaande makelaar. De top van de makelaar, die boven de daknok uitstak, is echter verdwenen.

Dak

De panden Van Everdingenstraat 10 en 12 worden elk gedekt door een eigen samengesteld dak. Het hoofddak is een schilddak met de nok haaks op de straat. De risaliet is voorzien van een eigen dak in de vorm van een zadeldak. Deze is verbonden met het hoofddak. Alle dakschilden zijn voorzien van rode kruispannen. Het hoofddak wordt aan de straatzijde bekroond door een vierkante zinken piron, voorzien van een tentdakje.

Tuinhek

Alle voortuinen langs de Van Everdingenstraat werden voorzien van een halfhoog ijzeren spijlenhek met boogjes, een gangbaar type in de eerste twintig jaar van deze 20ste eeuw. Het voortuinhek van Van Everdingenstraat 12 verdween, dat van Van Everdingenstraat 10 bleef bewaard.

Motivering

Het pand Van Everdingenstraat 10 vormt tezamen met Van Everdingenstraat 12 een goed voorbeeld van een dubbelherenhuis uit 1907 in late Jugendstil.

Het pand is tevens van belang als voorbeeld van het werk van de Alkmaarse architect C. Ooms.

Bovendien is dit pand van belang als onderdeel van de gaaf bewaarde zuidelijke gevelwand van de Van Everdingenstraat.

Carla Rogge,

Afdeling Monumentenzorg en Archeologie Gem. Alkmaar, 25 januari 1999